

~~2727~~
5847

88

1869

Keiserliku Arvaliku
Rm-kogu kink. 1916.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38156

Eesti-ma rahwa

Kalender

ehk

Läht - ramat

1869

aasta peale, pärast meie

Isanda Jesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Keiserliku Amaliku
Rm-kogu kink. 1916.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresseli kirjadega.

Märfide selletamine.

 Noor = ku.	 Täis = ku.
 Essimine werend.	 Wiimine werend.
p. pärrast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärrast lõunat.	P. Pühha.

Aasta muutmised.

Kewade hakkab 8. Päästo-ku päwal, kello 2, 11 minutit p. l. Siis on pääw ja õ õhhe pitkused.
Sui hakkab 9. Jani-ku päwal, kello 11, 43 minutit e. l. Siis on meil feigepitkem pääw.
Süggise hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 2, 7 min. e. l. Siis on jälle pääw ja õ õhhe pitkused.
Talwe hakkab 9. Jõulo-ku päwal, kello 8, 2 minutit p. l. Siis on meil feigelühhem pääw.

Jõulo- ja Wastla-päwa wahhel on:
9 nädalat 6 päwa.

Mjaarw sel aastal.

Pärrast meie kalli Jõsanda Jeesuse Kristuse sündimist on tännawo aasta	1869
Mailma lomiseft	5818
Pärrast Kristiuse tullemist Riimale	678
Pärrast Tallinna illesehitamist	650
Et ramatuid hakkati trükkima	429
Pärrast Eutteruse õige usso illeswõtmist	352
Pärrast wanna katko	212
Pärrast sedda, kui Toompä põllend	185
Pärrast sure nälja hakkatust Ri- ja Tallinna-maal	174
Pärrast Peterburgi linna ehitamist	166
Pärrast teist katko	159
Pärrast sedda, kui meie Ma Wenne-rigi wallits. alla sai	159
Pärrast Tartu sure koli allustamist	67
Et Gesti-maal priust kulutati	52
Pärrast meie sure armolise Keisri Herra Aleksander II. Nikolajewitsi sündimist	51
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	49
Pärrast Summalatenistust ne kiriku-seaduse järrel	35
Pärrast Krimmi sõa hakkatust	16
Pärrast sedda, kui Keisri Herra Aleksander II. hakkas wallitsema	15
Pärrast wiimse hinge kirjutust	11
Et Wenne-maal priust kulutati	8

Päwa- ja Ku-warjutamised.

Sel 1869 aastal saab Pääw ja Ku faks korda warjutud, neist on agga üks Ku-warjutamine meie maal nähha. Ku-warjutamine hakkab 16-ma Januaris õse kello üks ja lõppeb hommiko kello wiis.

Kristuſſe ümberleikamiſeſt. Luk. 2, 21.

1 Keſknäd.	Neäri Pühha	
	Aita Jummal!	
2 Neljap.	Abel, Seet	Ränge
3 Rede	Enok	
4 Laup.	Metuſala	külm

Jefuſ pöggeneb Egiptuſe male. Matt. 2, 13—23.

5 Pühhap.	Pühha p. Neäri	ja
6 Eſmaſp.	3 Kunninga P.	lumme=
7 Teiſip.	Julianuſ	faddo.
8 Keſknäd.	Erart	
9 Neljap.	Peatuſ	 2, 6' e. l.
10 Rede	Paawli pääw	
11 Laup.	Erwaim	Selged

Jefuſ 12 aastat wanna. Luk. 2, 41—52.

12 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	päwad.
13 Eſmaſp.	Hilariuſ	Suur
14 Teiſip.	Robbert	külm.
15 Keſknäd.	Dirik	
16 Neljap.	Riſbert	 3, 0' e. l.

17 Rede	Tönniſe pääw	
18 Laup.	Alfel	Tuulſed

Pulmad Kana-liinaſ. Ioan. 2, 1—11.

19 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.	ja
20 Eſmaſp.	Baab. Sebaſt.	tuiſuſed
21 Teiſip.	Neto	ilmad.
22 Keſknäd.	Madlena	 6, 35' p. l.
23 Neljap.	Lotta	
24 Rede	Timoteuſ	
25 Laup.	Paawli ümb.	Selged

Pealikuiſt Kapernauma-liinaſ. Matt. 8, 1—13.

26 Pühhap.	3 P. p. 3 K. P.	päwad
27 Eſmaſp.	Kriſoſtom	ja
28 Teiſip.	Karel	tuult.
29 Keſknäd.	Samuel	
30 Neljap.	Adelgund	
31 Rede	An	 3, 33' p. l.

1ſel ſelle fu päwal tõuſeb päike k. kahheſſa 50 min., ja lähhäb loja k. kolm 29 min. — 11mal tõuſeb päike k. kahheſſa 33 min., ja lähhäb loja k. kolm 52 min. — 21ſel tõuſeb päike k. kahheſſa 12 min., ja lähhäb loja k. nelli 17minutit.

1 Laup. | Pirit |

Kristus sunnib tuled. Matt. 8, 23—27.

2 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.,	Küünla p.
3 Esmasp.	Hanna	Pehmed
4 Teisip.	Veronika	ilmad.
5 Kesknäd.	Agata	Tuult
6 Neljap.	Lora	
7 Nede	Rikkart	 6, 45' p. l.
8 Laup.	Salomon	ja

Umbrohhust. Matt. 13, 24—30.

9 Pühhap.	5. P. p. 3 R. P.	tuisko.
10 Esmasp.	Kolastika	
11 Teisip.	Edo	
12 Kesknäd.	Eulalia	Külm.
13 Neljap.	Elwine	
14 Nede	Valentin	 1, 44' p. l.
15 Laup.	Baustina	

Wina-mäest. Matt. 20, 1—16.

16 Pühhap.	9 P. e. R. ül. P.	Umbne
17 Esmasp.	Konstantzia	ilm,
18 Teisip.	Konfordia	
19 Kesknäd.	Simon Apost.	wahhel
20 Neljap.	Egarius	tuisofed,
21 Nede	Esaia	 7, 22' e. l.
22 Laup.	Peetri päaw	wahhel

Külwi-mehhest. Luk. 8, 4—15.

23 Pühhap.	8 P. e. R. ül. P.	
24 Esmasp.	Maddise päaw	lumme=
25 Teisip.	Wiktorius	saofed
26 Kesknäd.	Nestor	
27 Neljap.	Leander	päwad.
28 Nede	Iustus	

1sel selle fu päwal tõuseb päike f. seitse 44 min., ja lähkäh loja f. nelli 46 min. — 11mal tõuseb päike f. seitse 17 min., ja lähkäh loja f. wiis 11 min. — 21sel tõuseb päike f. kuus 49 min., ja lähkäh loja f. wiis 36 minutit.

1 Laup. | Albinus | 10, 26' e. l.

Pimmedast te äres. Luf. 18, 31—43.

2 Pühhap.	Vaasto Pühha	
3 Esmasp.	Kunigunde	Külmad
4 Teisip.	Wastla pääw	
5 Keisnäd.	Tuhka pääw	päwad,
6 Neljap.	Kotwrid	
7 Rede	Perpetua	wahhel
8 Laup.	Põri pääw	saeb

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

9 Pühhap.	1 P. Paastus	 7, 33' e. l.
10 Esmasp.	Mikeus	
11 Teisip.	Konstantin	lund.
12 Keisnäd.	Palwe pääw	Selge
13 Neljap.	Ernst	ilm.
14 Rede	Sakarias	
15 Laup.	Matilde	 11, 12' p. l.

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

16 Pühhap. | 2 P. Paastus |

17 Esmasp.	Truta	Ranged
18 Teisip.	Kabriel	tuisud.
19 Keisnäd.	Josep	
20 Neljap.	Olga	Külmad
21 Rede	Pent	ja
22 Laup.	Kawael	 10, 27' p. l.

Kristus ajab kurratid wälja. Luf. 11, 14—28.

23 Pühhap.	3 P. Paastus	santid
24 Esmasp.	Kasimir	
25 Teisip.	Vaasto Mar. p.	ilmad.
26 Keisnäd.	Manuel	
27 Neljap.	Kustaw	
28 Rede	Kideon	Külm.
29 Laup.	Kido	

5000 meest södetakse. Joan. 6, 1—15.

30 Pühhap.	4 P. Paastus	
31 Esmasp.	Tetlaus	 2, 27' e. l.

11el selle fu päwal tõuseb päike k. kuus 25 min., ja lähhab loja k. wiis 55 min. — 11mal tõuseb päike k. wiis 56 min., ja lähhab loja k. kuus 19 min. — 21sel tõuseb päike k. wiis 26 min., ja lähhab loja k. kuus 42 minutit.

1 Teisip.	Karjalasfm. p.	
2 Kesknäd.	Pauline	Umbne
3 Neljap.	Berdinand	
4 Rede	Ambrosius	ilm,
5 Laup.	Maksim	

Jesus kinnwida wiisatud. Ioan. 8, 46—59.

6 Pühhap.	5 P. Paastus	wahhel
7 Esmasp.	Aron	 4, 45' p. l.
8 Teisip.	Liborius	
9 Kesknäd.	Bogislaus	faeab
10 Neljap.	Esekiel	
11 Rede	Leo	lund.
12 Laup.	Julius	

Kristusse sisse-sõitmisest. Matt. 21, 1—9.

13 Pühhap.	6 P. Paastus	Behmed
14 Esmasp.	Künni pääw	 8, 1' e. l.
15 Teisip.	Olimpia	
16 Kesknäd.	Karisius	ilmad.
17 Neljap.	Suur Neljapäaw	

18 Rede	Suur Rede	Wihmased
19 Laup.	Simon	ja

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

20 Pühhap.	Ülestõusmise P.	
21 Esmasp.	2 Pühha	 3, 20' p. l.
22 Teisip.	Rajus	uddused
23 Kesknäd.	Jüri pääw	päwad.
24 Neljap.	Albert	
25 Rede	Markuse pääw	Uddune
26 Laup.	Etfekias	ilm.

Kinnipandud uksest. Ioan. 20, 19—31.

27 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	Head
28 Esmasp.	Witalis	
29 Teisip.	Reimund	 5, 46' p. l.
30 Kesknäd.	Erast	ilmad.

11el selle fu päwal tõuseb päike f. nelli 54 min., ja lähkää loja f. seitse 9 min. — 11mal tõuseb päike f. nelli 25 min., ja lähkää loja f. seitse 33 min. — 21el tõuseb päike f. kolm 58 min., ja lähkää loja f. seitse 57 minutit.

1 Neljap.	Bolbri pääw	Kaunid
2 Rede	Sigismund	
3 Laup.	+ Leidmine	

Heast karjatsfest. Joan. 10, 12—16.

4 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	head
5 Esmasp.	Kotard	 11, 9' p. l.
6 Teisip.	Susanna	
7 Keisnäd.	Ulrika	ilmad.
8 Neljap.	Laas	Sojad
9 Rede	Niggulas	
10 Laup.	Kordian	

Ürrikese aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

11 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	päwad
12 Esmasp.	Henriette	 5, 2' p. l.
13 Teisip.	Serwatius	
14 Keisnäd.	Kristjaan	wihmaga.
15 Neljap.	Sohwi	Umbne ilm.
16 Rede	Peregrinus	
17 Laup.	Anton	

Kristusse ärraminnefest. Joan. 16, 5—15.

18 Pühhap.	4 P. p. ül. P.	Uddused
19 Esmasp.	Aggäus	
20 Teisip.	Pil	 9, 1' e. l.
21 Keisnäd.	Pontusine	
22 Neljap.	Mili	päwad, wahhest
23 Rede	Desiderius	
24 Laup.	Ester	

Sigest pallumifest. Joan. 16, 23—30.

25 Pühhap.	5 P. p. ül. P.	tuult ja
26 Esmasp.	Eduard	wihma.
27 Teisip.	Peet	
28 Keisnäd.	Willem	 5, 31' e. l.
29 Neljap.	Laewa min. p., (Suur + pääw)	
30 Rede	Wikand	Mürrišta- mised.
31 Laup.	Petronella	

Isel selle fu päwal tõuseb päike f. kolm 34 min., ja lähhab loja f. kahheksa 20 min. — 11mal tõuseb päike f. kolm 13 min., ja lähhab loja f. kahheksa 42 min. — 21sel tõuseb päike f. kaks 57 min., ja lähhab loja f. ühheksa.

Rõmujast Waimust. Ioan. 15, 26 kuni 16, 4.

1 Pühhap.	6 P. p. ül. P.	
2 Esmasp.	Martellus	Kännad
3 Teisp.	Rasmus	
4 Keisnäd.	Tarius	sojad
5 Neljap.	Bonifatius	 3, 54' e. l.
6 Rede	Artemius	
7 Laup.	Eufretia	päwad.

Pühkajast Waimust. Ioan. 14, 23—31.

8 Pühhap.	Nelli Pühhi	Mürris=
9 Esmasp.	2 Pühha, Pitkem	pääw
10 Teisp.	Blawius	tamised
11 Keisnäd.	Barnabas	
12 Neljap.	Basilides	 3, 18' e. l.
13 Rede	Tobias	ja
14 Laup.	Walerius	wihma.

Jeesus ja Nikodemus. Ioan. 3, 1—15.

15 Pühhap.	3 aino Jum. P.	Uddune.
16 Esmasp.	Justina	Wägga

17 Teisp.	Nikander	sojad
18 Keisnäd.	Homerus	ilmad.
19 Neljap.	Kerwastus	
20 Rede	Wlorentin	 2, 25' e. l.
21 Laup.	Rael	Mürrista=

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19—31.

22 Pühhap.	1 P. p. 3 a. S. P.	mised
23 Esmasp.	Basilius	ja
24 Teisp.	Jani pääw	wihma.
25 Keisnäd.	Webronia	
26 Neljap.	Jeremias	Kaunid
27 Rede	Eadislauß	 2, 17' p. l.
28 Laup.	Josua	head

Surest õhto sõmaajast. Luk. 14, 16—24.

29 Pühhap.	2 P. p. 3 a. S. P., Peet. Pawli p.	
30 Esmasp.	Lilla	ilmad.

11el selle fu päwal tõuseb päike f. faks 46 min., ja lähkaj loja f. ühheksa 14 min. — 11mal tõuseb päike f. faks 45 min., ja lähkaj loja f. ühheksa 19 min. — 21el tõuseb päike f. faks 52 min., ja lähkaj loja f. ühheksa 15 minutit.

1 Teisip.	Teobald	
2 Keisnäd.	Heina Maria p.	Seitlik
3 Neljap.	Kornelius	ilm.
4 Rede	Ulrik	8, 27' e. l.
5 Laup.	Anselm	

Kaddunud lambast. Luk. 15, 1—10.

6 Pühhap.	3 P. p. 3 a. 3. P.	
7 Esmasp.	Demetrius	Sojad
8 Teisip.	Kilian	
9 Keisnäd.	Kirillus	päwad.
10 Neljap.	7 Wenda	
11 Rede	Eleonora	3, 34' p. l.
12 Laup.	Hindrik	

Olge armolissed. Luk. 6, 36—42.

13 Pühhap.	4 P. p. 3 a. 3. P.,	Marreta p.
14 Esmasp.	Ponawent	Mürrista=
15 Teisip.	Apost. jaggam.	mised
16 Keisnäd.	August	wihmaga.
17 Neljap.	Aleksius	Kännad

18 Rede	Rosina	
19 Laup.	Widerika	6, 46' p. l.

Rohkest kallafagist. Luk. 5, 1—11.

20 Pühhap.	5 P. p. 3 a. 3. P.	sojad
21 Esmasp.	Daniel	
22 Teisip.	Maria Mahd.	ilmad.
23 Keisnäd.	Oskar	
24 Neljap.	Kristina	Weel
25 Rede	Jakobi pääw	
26 Laup.	Anno	11, 47' p. l.

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20—26.

27 Pühhap.	6 P. p. 3 a. 3. P.	tulleswad
28 Esmasp.	Plato	
29 Teisip.	Olowi pääw	sojad
30 Keisnäd.	Abdon	
31 Neljap.	Kristwrid	päwad.

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. kolm 7 min., ja lähkää loja k. ühheksa 3 min. — 11mal tõuseb päike k. kolm 26 min., ja lähkää loja k. kahheksa 45 min. — 21sel tõuseb päike k. kolm 48 min., ja lähkää loja k. kahheksa 23 min.

1 Rede	Peetri wang.	 2, 20' e. l.
2 Laup.	Hannibal	

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

3 Pühhap.	7 P. p. 3 a. S. P.	Sojad
4 Esmasp.	Dominikus	päwad.
5 Teisip.	Oswald	
6 Keisnäd.	Eugenius	Wihma.
7 Neljap.	Mine	
8 Rede	Kerhard	
9 Laup.	Romanus	

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15—23.

10 Pühhap.	8 P. p. 3 a. S. P.	 6, 3' e. l.
	Lauritse pääw	
11 Esmasp.	Herm	Raunid
12 Teisip.	Alara	sojad
13 Keisnäd.	Ello	
14 Neljap.	Eusebius	ilmad.
15 Rede	Miski Maria p.	
16 Laup.	Isak	

Illekohtusest maja-piddajast. Luk. 16, 1—9.

17 Pühhap.	9 P. p. 3 a. S. P.	 9, 37' e. l.
18 Esmasp.	Leno	
19 Teisip.	Sebald	Heitlik ilm.
20 Keisnäd.	Pärnard	Tuult
21 Neljap.	Rut	ja
22 Rede	Wilibert	wihma.
23 Laup.	Sakeus	Umbne

Jerusalemma ärrarikmifest. Luk. 19, 41—48.

24 Pühhap.	10 P. p. 3 a. S. P.,	Pertli p.
25 Esmasp.	Ludwig	 7, 46' e. l.
26 Teisip.	Jrenäus	
27 Keisnäd.	Kebhard	ilm.
28 Neljap.	Augustin	Raunid
29 Rede	Joan. huffam.	sojad
30 Laup.	Benjamin	päwad.

Wariserist ja tõlnerist. Luk. 18, 9—14.

31 Pühhap.	11 P. p. 3 a. S. P.	 11, 2' p. l.
------------	---------------------	---

11el selle ku päwal tõuseb päike k. nelli 13 min., ja lähhäb loja k. seitse 55 min. — 11mal tõuseb päike k. nelli 36 min., ja lähhäb loja k. seitse 27 min. — 211el tõuseb päike k. nelli 59 min., ja lähhäb loja k. kuus 58 minutit.

1 Esmasp.	Ekidius	Selged
2 Teisip.	Lisa	ilmad,
3 Keisnäd.	Reinard	
4 Neljap.	Kai	wahhel
5 Rede	Moses	wihma
6 Laup.	Magnus	ja

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31—37.

7 Pühhap.	12 P. p. 3 a. S. P.	
8 Esmasp.	Maria sünd.	 10, 20' p. l.
9 Teisip.	Bruno	tuult.
10 Keisnäd.	Sostenes	
11 Neljap.	Põri pääw	Willud
12 Rede	Sirus	
13 Laup.	Amatus	päwad,

Preestrist ja Iewitist. Luk. 10, 23—37.

14 Pühhap.	13 P. p. 3 a. S. P.,	† üllend.
15 Esmasp.	Nikodemus	pärrast
16 Teisip.	Leontina	 9, 49' p. l.
17 Keisnäd.	Josepina	

18 Neljap.	Kottlob	head
19 Rede	Werner	ilmad.
20 Laup.	Wausta	Wihma

Kümnest piddali = többisest. Luk. 17, 11—19.

21 Pühhap.	14 P. p. 3 a. S. P.,	Matt. p.
22 Esmasp.	Morits	ja
23 Teisip.	Dsea	 3, 59' p. l.
24 Keisnäd.	Joann. sam.	tuult,
25 Neljap.	Kleomas	
26 Rede	Harald	ning
27 Laup.	Adolw	ö

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

28 Pühhap.	15 P. p. 3 a. S. P.	külmad.
29 Esmasp.	Mihkli pääw	
30 Teisip.	Hironimus	 11, 42' e. l.

11el selle ku päwal tõuseb päike k. wiis 25 min., ja lähkäh loja k. kuus 26 min. — 11mal tõuseb päike k. wiis 47 min., ja lähkäh loja k. wiis 56 min. — 21sel tõuseb päike k. kuus 11 min., ja lähkäh loja k. wiis 26 minutit.

1 Kesknäd.	Bolmar	
2 Neljap.	Boldemar	Tuult
3 Nede	Jairus	ja
4 Laup.	Prants	wihma.

Maini-linna furnust. Luf. 7, 11—17.

5 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.,	Leikuse P.
6 Esmasp.	Luisa	Willud
7 Teisip.	Malo	ilmad.
8 Kesknäd.	Tomasia	 3, 37' p. l.
9 Neljap.	Tionisius	
10 Nede	Mai	Wihmased
11 Laup.	Burkard	

Wee = többisest. Luf. 14, 1—11.

12 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	ja
13 Esmasp.	Teresia	tuisused
14 Teisip.	Kalikstus	päwad.
15 Kesknäd.	Heddo	
16 Neljap.	Kallus	 10, 13' e. l.
17 Nede	Leonhard	
18 Laup.	Eufase pääw	Tuult

Euremaft käsust. Matt. 22, 34—46.

19 Pühhap. | 18 P. p. 3 a. J. P.

Utteruse öige usfo illesw. Pühha

20 Esmasp.	Welišius	ja
21 Teisip.	Ursel	wihma.
22 Kesknäd.	Kel	
23 Neljap.	Sewerin	 0, 15' e. l.
24 Nede	Salome	
25 Laup.	Krispin	

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.

26 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	
27 Esmasp.	Kapitolin	Lumme=
28 Teisip.	Simon Judas	
29 Kesknäd.	Engelbreh	saddo.
30 Neljap.	Abfalon	 3, 35' e. l.
31 Nede	Wolfgang	

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. kuus 34 min., ja lähhab loja k. nelli 57 min. — 11mal tõuseb päike k. kuus 59 min., ja lähhab loja k. nelli 29 min. — 21sel tõuseb päike k. seitse 24 min., ja lähhab loja k. nelli 3 minut.

1 Laup.	Pühjade pääw	
Pulma rideft. Matt. 22, 1—14.		
2 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.,	Singede p.
3 Esmasp.	Kottlip	Umbne
4 Teisip.	Ot	ilm
5 Keßnäd.	Plandina	toob
6 Neljap.	Käßer	wihma.
7 Rede	Baltasar	 8, 57' e. l.
8 Laup.	Klaas	

Runningamehhe pojast. Ioan. 4, 47—54.		
9 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	Willud
10 Esmasp.	Martin Lutter	
11 Teisip.	Martin Piiskop	ja
12 Keßnäd.	Jonas	pahhad
13 Neljap.	Arkadius	 7, 53' p. l.
14 Rede	Bridrik	ilmad.
15 Laup.	Leopold	

Kawwalast fullafest. Matt. 18, 23—35.		
16 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	Weikene
17 Esmasp.	Alweus	külm

18 Teisip.	Eßra	ja
19 Keßnäd.	Piisbet	lumme=
20 Neljap.	Amos	
21 Rede	Maria ohwer.	 12, 20' e. l.
22 Laup.	Setfilia	faddo.

Kohto = rahhast. Matt. 22, 15—22.		
23 Pühhap.	23 P. p. 3 a. J. P.	Külmad
Surnute mällestuse Pühha		
24 Esmasp.	Josias	päwad
25 Teisip.	Kadrina pääw	andwad
26 Keßnäd.	Konrad	
27 Neljap.	Setta	lund.
28 Rede	Künter	
29 Laup.	Ewert	 0, 51' e. l.

Kristusse sisse = söitmiseft. Matt. 21, 1—9.		
30 Pühhap.	1 Krist. tul. P.,	Andrefse p.

Isel selle fu päwal tõuseb päike k. seitse 52 min., ja lähhäb loja k. kolm 37 min. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 16 min., ja lähhäb loja k. kolm 17 min. — 21sel tõuseb päike k. kahheksa 37 min., ja lähhäb loja k. kolm 3 min.

1 Esmasp.	Arend	
2 Teisip.	Kandidus	Uddused
3 Keisnäd.	Tali	ja
4 Neljap.	Parbo	külmad
5 Reede	Sabina	ilmad.
6 Laup.	Niggola pääw	

Tähhed enne wimist päwa. Luk. 21, 25—36.

7 Pühhap.	2 Krist. tul. P.	 1, 29' e. l.
8 Esmasp.	Maria sam.	
9 Teisip.	Pühhem pääw	Kaunis
10 Keisnäd.	Judit	kange
11 Neljap.	Elso	
12 Reede	Ottilia	külm,
13 Laup.	Luutsia	ja

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

14 Pühhap.	3 Krist. tul. P.	 4, 13' e. l.
15 Esmasp.	Johanna	
16 Teisip.	Albina	lund
17 Keisnäd.	Ignatius	
18 Neljap.	Kristow	tulleb.

19 Reede	Lot	Selged
20 Laup.	Abraam	ja

Joannesse tunnistusest. Joan. 1, 19—28.

21 Pühhap.	4 Krist. tul. P.	 1, 45' e. l.
	Toma pääw	
22 Esmasp.	Peata	külmad
23 Teisip.	Tagobert	
24 Keisnäd.	Adam, Ewa	päwad
25 Neljap.	1 Jõulo Pühha	
26 Reede	2 Pühha	lummega.
27 Laup.	Joan. Ewang.	

Immekš-pannemisest. Luk. 2, 33—40.

28 Pühhap.	Pühha p. Jõulo	 10, 41' p. l.
29 Esmasp.	Noa	
30 Teisip.	Tawet	Kange
31 Keisnäd.	Silwester	külm.

1sel selle ku päwal tõuseb päike k. kahheksa 53 min., ja lähhab loja k. kaks 56 min. — 11mal tõuseb päike k. üheksa 1 min., ja lähhab loja k. kaks 58 min. — 21sel tõuseb päike k. kahheksa 52 min., ja lähhab loja k. kolm.

Wennema Üllema wallitseja suggufelts.

Aleksander Deine Nikolajewits, Keiser ja
keige Wennerigi wallitseja, ka Sleswik-Holsteini
wallitseja Würst; sünd. 1818, Jüri-ku 17. p.
Maria Aleksandrowna, Keisri Praua, Hes-
seni Printsess; sündinud 1824, Heina-ku 27. p.

Nende lapsed:

Aleksander Aleksandrowits, Rigi pärria,
Tsesarewits ja Suurwürst; sündinud 1845,
Küünla-ku 26. päwal, ja temma Praua on:
Maria Weodorowna, Tanimaa Printsess;
sündinud 1847, Talwe-ku 14. päwal.

Nende laps:

Nikolai Aleksandrowits; sündinud
1868, Lühhe-ku 6. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suur-
würst; sündinud 1847, Jüri-ku 10. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst;
sündinud 1850, Neäri-ku 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürsti
Printsess; sünd. 1853, Wina-ku 5. päwal.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürst;
sündinud 1857, Jüri-ku 29. päwal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürst; sündi-
nud 1860, Mikhli-ku 21. päwal.

Keisri Herra wend:

Konstantin Nikolajewits, Suurw.; sünd.
1827, Mikhli-ku 9. p., ja temma Praua on:
Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi
Printsess; sündinud 1830, Jäni-ku 26. p.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürst;
sündinud 1850, Küünla-ku 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürsti
Printsess; sündinud 1851, Leikuse-ku 22. p.

Wera Konstantinowna, Suurwürsti
Printsess; sündinud 1854, Küünla-ku 4. p.

Konstantin Konstantinowits, Suur-
würst; sündinud 1858, Leikuse-ku 10. p.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sün-
dinud 1860, Jäni-ku 1. päwal.

Wjatseslaw Konstantinowits, Suur-
würst; sünd. 1862, Heina-ku 1. päwal.

Keisri Herra teine wend:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sünd.
1831, Heina-ku 27. p., ja temma Praua on:

Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi
Printsess; sünd. 1838, Lühhe-ku 21. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sün-
dinud 1856, Talwe-ku 6. päwal.

Peter Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1864, Neäri-ku 10. päwal.

Keisri Herra kolmas wend:

Mihail Nikolajewits, Suurwürst; sünd. 1832, Wina-ku 13. päwal, ja temma Praua on: Olga Weodorowna, Padeni Printsess; sündinud 1839, Mihkli-ku 8. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1859, Jürri-ku 14. päwal.

Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1860, Heina-ku 16. päwal.

Mihail Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1861, Wina-ku 4. päwal.

Georg Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1863, Leikuse-ku 11. päwal.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst; sündinud 1866, Jürri-ku 1. päwal.

Keisri Herra ödde:

Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1819, Leikuse-ku 6. p. Laulatud õnša Keiserliku Printsi Maksimilian Leobhtenbergi prauaks.

Temma lapsed:

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina-ku 4. päwal.

Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-ku 23. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto-ku 20. päwal.

Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Neäri-ku 27. päwal.

Sergei Maksimilianowits, Prints; sündinud 1849, Jõulo-ku 8. päwal.

Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Kuuinla-ku 17. päwal.

Keisri Herra teine ödde:

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1822, Leikuse-ku 30. päwal. Laulatud Wirtembergi Rigi pärria Karel Wriidrik Aleksandri prauaks.

Keisri Herra õnša onno Praua:

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printsess; õnša Suurwürsti Mihail Pawlowitsi Leik; sündinud 1806, Jõulo-ku 28. päwal.

Temma laps:

Katarina Mihailowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1827 Leikuse-ku 16. p. Laulatud Mecklenburg-Strelitsi-ma kunningliku Printsi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwigi prauaks.

Kronopühhad,

mis ue kirriko seadusse järrele ka Ma kirrikutes tullemad piddada:

1) Kuuinla-ku 19mal päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse hakkatusse pääw.

2) Kuuinla-ku 26mal päwal. Tsesarewitsi Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria, sündimisse pääw.

3) Jürri-ku 17mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja keige Wennerigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

4) Heina-ku 22sel päwal. Meie sure Keisri Praua Maria Aleksandrowna nimme pääw.

5) Heina-ku 27mal p. Meie sure Keisri Praua Maria Aleksandrowna sündim. pääw.

6) Leikuse-ku 26mal päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja Temma Abbikasa kronimisse pääw.

7) Leikuse-ku 30mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja keige Wennerigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw ja Tsesarewitsi Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria, nimme pääw.

K Needsinatsed Krono-pühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Teadaandmine,

mil ajal ramatuid Postimajas wasto wõetakse ja mil ajal postid ramatuid Tallinna towad.

Wasto wõetakse:

Rahha, dokumentid, kindlamaks tehtud ramatuid (mis eest 25 kop. hõbbe rahha tulleb maksta) ja pakkid, mis Peterburri- ehk Riia-liina, keige Wennemale ehk ülle Rigi raja peawad sadetama, Teisipääw ja Nede hommiko kello 8sast lõuneni kello 12; agga kui need peawad sadetama Paide-, Tartu-, Werro- ja Pihkwa-liina, siis Esmaspääw ja Neljapäaw hommiko kello 8 ja 10 wahhel, ja kui Saapsalu-liina, siis Pühhapääw ja Neljapäaw kello 8 ja 10 wahhel. — Kui nimmetud asjad Pihkwa-liina postiga peawad sadetama, Wennema kubermangudesse, mis õhtu-pool, kui ka Pohlamale ja ülle Rigi raja, siis wõetakse wasto Esmaspääw hommiko kello 8 ja 10 wahhel, agga kui sadetakse Peterburri-liina ja keige Wennema kubermangudesse, mis hommikopool ja keikpaikas Riis, siis Neljapäaw hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Muid ramatuid wõetakse wasto:

Peterburri-liina, keige Wennema kubernangu-
desse, mis hommikupool ja keespäikse Riis ja
ülle Rigi raja raske postiga: Kesknäddal ja
Laupäaw hommiko kello 8sast lõuneni kello 12;
Pihkwa-liina postiga: Neljapäaw hommiko
kello 8 ja 10 wahhel, ja ruttupostiga: Esmas-
päaw hommiko kello 8 ja 11 wahhel.

Ria-liina ja sealt kaudo ka eddasi nende kuber-
mangudesse, mis õhtupool, Pohlamaale ja ülle
Rigi raja raske postiga: Teisipäaw ja Nede
hommiko kello 8 lõuneni kello 12, ruttupostiga:
Kesknäddal hommiko kello 8 ja 11 wahhel, ja
ülle **Pihkwa-** ja **Dünaburri-liina** eddasi: Es-
maspäaw hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Pihkwa-, **Tartu-**, **Werro-** ja **Paide-liina**: Es-
maspäaw ja Neljapäaw hom. k. 8 ja 10 wah.

Haapsalu- ja **Pihhola-liina**, **Turpla-** ja
Wirtso-mõisa: Pühapäaw ja Neljapäaw
hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Paldiski-liina: Teisipäaw ja Nede hom-
miko kello 8sast lõuneni kello 12.

Suul sawad ramatuid Posti pealt **Peterburri-**
ja **Ria-liina** ja **Somemale** (ülle **Helsingworsi-**
liina) ka tullelaewaga ärrasadetud.

Postid tullewad Tallinna:

Peterburrist — raske ja kerge post igga Püh-
apäaw, Teisipäaw ja Neljapäaw enne
lõunat ja ruttupost igga Kesknäddal keflõunat.

Ria — raske ja kerge post igga Pühha-
päaw ja Neljapäaw enne lõunat ja ruttupost
igga Teisipäaw keflõunat.

Pihkwa, **Tartust**, **Werrust** ja **Paide** —
raske ja kerge post igga Teisipäaw ja Nede
keflõunat.

Haapsalust — raske ja kerge post igga Kes-
knäddal ja Laupäaw enne lõunat. Sesamma
post toob ka ramatuid **Pihholast** ja **Turpla-** ja
Wirtso-mõisast.

Paldiskest — igga Teisipäaw ja Nede
enne lõunat.

Suul tullewad postid **Peterburrist**, **Ria** ja
Helsingworsist ka tullelaewaga Tallinna.

Keige aasta rippub Raehone seina küljes üks
Postikast, kuhho ramatuid, kennel postimark peal,
wõib sisse paanna, ja suul ise Leheku päwast
ise Mihkli-ku päwani rippub nifuggune kast ka
Kadrindalis Wadesalongi küljes.

Teadaandmised lada-piddamiseft.

Neäri-fu:

fu pääw.	fu pääw.
7. Drgita-mõisas 2 p.	Raplas 3mal Redel pär-
7. Tarto-liinäs 3 näd.	rast Neäri päwa 2 p.
7. Ria-liinäs.	20. Perno-liinäs 3 p.
9. Berro-liinäs 3 p.	25. Wolmeri-liinäs 6 p.
10. Haapsalu-liin. 2 p.	25. Willandi-liinäs 3 p.
17. Kollowerres 2 p.	26. Reblastes 2 p.
17. Länemaal 2 päwa.	27. Rakwerre-liin. 2 p.

Küünla-fu:

2. Paldiski-liinäs 2 p.	15. Willandi-liinäs 3 p.
2. Willandi-liin. 1 näd.	15. Wönnu-liinäs.
2. Berro-liinäs.	18. Jõhwis 2 päwa.
2. Waska-liinäs 8 p.	20. Ria-liinäs.
4. Tarto-liinäs 2 p.	22. Berro-liinäs 1 näd.
6. Paide-liinäs 2 p.	26. Kiwilo-mõis. 2 p.
6. Narwa-liinäs 4 p.	27. Lemfali-liinäs.
10. Kuresfari-liin. 3 p.	Audrus Rede e. Wastla
12. Kuresfari-liin. 12 p.	päwa.

Paaeto-fu:

Eihhola-liinäs Esmas-	maspääw pär. 3mat
pääw e. Wastla-päwa.	Pühha Paaetus 2
Keila firriko jures Es-	päwa.

Jürri-fu:

10. Berro-liinäs 2 p.	23. Hannijõe-mõis. 2 p.

Lehhe-fu:

fu pääw.

9. Wöbsus.

11. Wönnu-liinäs 7 p.
16. Rakwerre-liinäs 2p.
20. Talliinäs 2 näd.
20. Paide-liinäs.
20. Ria-liinäs 3 näd.
23. Willandi-liinäs 2 p.

fu pääw.

9. Rappina.

Sani-fu:

24. Berro-liinäs.
26. Waska-liinäs.
27. Talliinäs 1 näd-
dal.
29. Tarmaste-mõisas.
29. Tarto-liinäs 2 p.

Seina-fu:

1. Perno-liinäs 2 p.	20. Perno-liinäs 3 näd-
2. Karffi-mõisas.	dal.
20. Ria-liinäs 3 p.	25. Wolmeri-liinäs.

Leikuse-fu:

9. Ubseli-mõisas.	24. Rosfi-mõisas.
10. Waska-liinäs.	24. Rosse-mõisas.
10. Moisekaste-mõisas.	27. Ue-mõisas, Willan-
10. Lemfali-liinäs.	di-maal.
10. Berro-liinäs.	27. Wastse-mõisas.
15. Helme-mõisas.	29. Kilingi-mõisas 3 p.
20. Ria-liinäs 3 p.	30. Kaanso-mõisas.

Mihkli-fu:

2. Abja-mõisas 2 p.	4. Sindi-mõisas.
2. Tammiste-mõisas.	6. Takeperri-mõisas.
4. Rappina-mõisas 2p.	8. Pölwe-firriku jures.

fu pääw.

8. Rõuge-mõisas 8 p.
8. Tarto-liinäs 3 p.
8. Kastna-mõisas.
9. Adseli mõisas.
9. Purtniku-mõisas.
10. Patkulla-mõisas.
10. Paide-liinäs 2 p.
10. Kõo-mõisas.
10. Mõnniste-mõisas.
10. Oidre-mõisas.
13. Wanna-Antsmõis.
13. Põrawerre = mõisas.
14. Haapsalu-liin. 2 p.
14. Antso-mõisas.
15. Callatfi-mõisas.
15. Kurrefare = liinäs 3 pawa.
15. Kortti-mõisas.
- Uemõisas 3mal Teisipäwal Mihkli-kuus 3 p.
17. Põltsama-mõisas.

fu pääw.

17. Kirrepää.
18. Audrus.
20. Wendra-mõisas 2p.
20. Narwa-liinäs 4 p.
21. Wolmeri-liinäs.
21. Paldisli-liinäs 2 p.
21. Senno-mõisas.
- Perno-liinäs, Esmasp. enne Mihkli-p. 2 p.
24. Lihhola-liinäs 3 p.
24. Jõhwiis 2 p.
24. Willandi-liinäs 2 p.
24. Berro-liinäs.
26. Talliinas 3 p.
29. Rakwerre-liinäs.
29. Keblastes 3 p.
29. Keila fir. jures 3 p.
29. Tarto-liinäs 3 p.
29. Mihkli-kirikku jures.
29. Waska-liinäs.
29. Wastse-liinäs.

Wina-fu:

- Raplas, 1sel Redel pär-
rast Mihkli-pawa 2 p.
4. Pühajärwe-mõis.
4. Kolloweres 2 p.
- Jõeletmes, nädal pär-
rast Mihkli-pawa 2 p.

fu pääw.

5. Rappinas 2 p.
6. Lutsnifi-mõisas.
6. Tarwaste-mõisas.
9. Berro-liinäs 3 p.
1. Tarto-liinäs 2 p.
5. Põrawerre-mõisas.
5. Paide-liinäs 2 p.
10. Berro-liinäs 2 p.
10. Mustwees.

fu pääw.

9. Lemsali-liinäs.
15. Drriku-mõisas.
15. Lustiwerre-mõisas.
15. Weske-mõisas 2 p.
15. Kiwvi-Wiggala 2 pawa.
20. Waska-liinäs 2 p.
25. Wolmeri-liinäs 3p.
25. Willandi-liinäs 3 p.

Talwe-fu:

Jõulo-fu:

5. Rappinas.
10. Wõnnu-liinäs 2 p.
10. Wõbsus.
10. Paide-liinäs 2 p.
- Merjama fir. jures 3mal
Krist. tul. Pühhal 2p.
- Perno-liinäs, Esmasp.
ning Teisipäwal pärast
3mat Krist. tul. P.
19. Keblastes.
27. Waska-liinäs 10 p.

Jõgal aastal 25., 26. ehk 27. Jani-fu päwal, jeddamõda kui kohto polest ette teada antakse, on Talliinas toom peal loosi hõwis hõoste näitus ja pärast jedita hõoste rammo katsumine. Kellel teige parremad siin kubermangus kaswatatud hobbofed on, sawad aupalka. Enne kajo-minnemist mõwad kes himmustawad hobbofid müa, osta ehk wahhetada.

 Kubermango kohto kasso järrele ei olle lubba, ei saupawal egga Pühapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab jedita teise nädala esimesel argipäwal petama.

Luggemine.

Jummala abbi kaarna läbbi.

Et Issand allati weel immet teeb, se ass'i näi-
tab surema hulgaie meie aeal wõimatu ass'i olle-
wad, ja kui kegi nifuggusteie hädä aeal nõu
annab, Jummala peale lota, kes omma sullase
Eliale wannal aeal kaarnate läbbi roga murret-
ses (1 Kun. 17), siis wangutawad nemmad usk-
mata melega pead. — Nifugguste nödra=usfu-
listele tahhan ma siin üht luggu juttustada, mis
ehk mõnda hinge wõib kinnitada. Se luggu sün-
dis Pohla=maal, ja näitab meile, kuidä tössine
ristiinnimene, hädä aeal Issanda peale lotes,
Temma käest wõib abbi sada.

Pohla kunninga Tanislausse aeal ellas War-
sawi linna liggidal ühhes küllas tallu=mees; ta
olli saksa fuggu ning hulga lastega õnnistud.
Tobri — nenda olli mehhe nimmi — pidä waest

wissi ellama; agga temma ja ta ommafsed ollid
siiski rahhul ja ennest melest õnnelikud, sest et
nad terwist ja kallist rahhu omma õlle=kattukse
al maitsefid. Ja seddasinnast rahhu leidfid nem-
mad Jummala sõnna seest. Tobril ei jänud ial
paljo ülle, kui ta omma maksud mõisa sai tas-
sunud, ja mäea tarwidust murretsenud. Ja sed-
dagi wõis ta agga siis ilma wõllata korda sata,
kui temma pöld hästi olli kannud, ja kui ta
ühhe lomakese, ehk omma suite linnupu mee-
warranduse hea hinnaga sai ärra müä. Nenda
olli luggu jubba ta issa ja issa=issa aeal olnud;
ja Tobri olli pistuga rahhul ja selle ülle rõmus,
mis Jummal tenmale andis, agga mitte nenda, kui
mõnned tännamata innimesed nurrisewad. Se kal-
lis rahhu, mis sees ta omma abbikasa ja lastega
ellas, ei lastnudki sedda pudust, mis temmal
mõnne asja polest olli, tähhele panna. Temma
perre kõrwa tulles weel arwata üks isseärrealik
wõeras, kelle tullemist kõik maearahwas esimehe
lumme aeal otasid. Se olli üks wanna kare,
sedda jo Tobri suurissa pessast olli kinni püüd-
nud, taltsiks teinud ja wimaks jälle lahti last-
nud. Sesamma loom hoidis ennast nenda selle
mäea pole, et ta siis, kui wäljas ennä polnud
sõmist leida, senna talu=korteri tulli. Seal

leidis ta mõnda, mis ta nokka järrel olli, mis kõgis ehk toas laua pealt mahha langes; leiwarasofesed, lihha sutäied, kartuhwli kored, kondid; need ollid, kust ta wahhest weel rasofest noffida sai. Kui legi maearahwa feast, kes kõik jo muidugi ta sõbrad ollid, tedda paitasid, lastkis ta ennast hea melega kätte wõtta; ja lendas ka isse tuppa, ni pea kui haken ehk uks lahti tehti. Ta hulkus siis kaarna wiisi järrel aeglaste samumudega senna ja tenna wadates laudade ja pinde peal, ja hüppas ka wahhest kellegi ölla peale ehk pähhä. Sedda wõib nüüd iggaüks arwata et Raakhans (sedda nimme ollid naad temmale pannud), armas wõeras olli, maea-rahwale talwe aeal sureks rõmuks. Agga sesamma wõeras piddi Tobri maeas mitmesuggust luggu näggema. Seal juhtus, ni kui nüüdki weel mõnnes perrekonnas, et mõnda hädda olli kannatada: rahhesaddo pekkis Tobri wilja mahha, ta sai wahhest leikuse aeal waewalt agga neljast jäggu fest, mis muil aastail olli sanud; linnupudest sai ta wägga wähhä met, ja süggise surri weel ta kõige parrem lehm ärra. Need äppardused riffusid temma weikest maeapiddamist. Tobri müüs ühhe weikese tükki omma põllumaast ärra, et agga omma kõige tarwilisemad asjad wõis wahhen-

dada, ja piddi weel pealegi wõlgu teggema, ilma lotufeta, et neid jälle pea wõiks maksta. Temmal olli ühhe kõwwa mehhega wõlgu, kes rahha kukru wasto ütles: „sinna olled mo rõmustaja!“ Se wöttis Tobri käest sured intressid, ja olli sedda rahha agga selle nõuga laenanud, et ta pea waese mehhe pärrandust wõiks üsna omma kätte risuda. Teine aasta selle järrel ei tonud parraku mitte abbi, waid jälle wilja ifkaldust. Kui nüüd talw kätte jõudis, ajas ihnuus mees ilma armuta wõlgnikku peale, et wõlla ärratasuks; wiimne aeg jõudis kätte, mis ta maksmiseks olli märanud. Tobri pallus tedda, nüüd weel tulleswa kewwadeni kannatada, millal ta lotis omma weikest kohta surema kasfuga ärra müä, ja siis majal ennesele uut elluaset otsida. Agga se wiwitus olli ahne mehhe wastu meelt; wist ta kartis, et Tobri maad kallimaks saaksid aetud, kui temma nende eest tahtis anda. Ühhel päwal tulli temma kohtu teenritega äkkitselt Tobri maeasse ja wöttis ta wiimse lehma, wannemate ja laste wodid ja mu krami ärra. Peale sedda ähwardas ta weel, kui mitte wõlg neljateistkümnne päwa pärrast ei olleks makstud, jälle tulla, ja Tobrit wangi-torni heita, ja temma üllejänud warra keif ärra müä.

Sedda ei mõista ütski ülesrääkida, mis kurvastus nüüd ühhe korraga senna rahhulikku maeasse olli tulnud. Tobril ei olnud puid ahju kütta, egga rahha, leiba osta, ja nüüd se hirm weel südda talwe aeal omma weikest maeast wälja minna, ja naese ning lastega, kex käes, kerjates ümber hulkuda. Külmi olli ni kange, et Tobri ommas toas pingi ärralõhkus, ja sellega ahju kütis, et agga selgi ööl külmi neid ärra ei wõttaks. Sest se olli liig hilja metsast kuiwi oksii tua, ja polnud ka loma selle tarwis ollemas ja lummi olli süggaw. Nüüd tulli ühhe lapse mele wanna Raakhans, kedda nemmad allati otasid koku tulles. „Dh!“ ütles emma, ta tulles külm ilmaaegu; meie ei wõi temmale ühtegi anda. Agga lapsed ütlesid: „meie wõime jo naabri käest neid rasukest palluda, mis ta isse ei prugi; küllap need on wägga hästi meie nälginud wõera nokka järrel. Issa ei laitud sedda nõu mitte, waid olli sega rahhul, et lapsed sel õhtul kurba meelt nifugguste mõttetega lahutasid. Mi pea kui pääw wähhä hakkas koitma, kargasid lapsed maast omma waese asseme pealt ülesse, teggid jäetand akna lahti, et saaksid nähha, kas Raakhans seal olleks. Ja mis naad arwasid olli ka nenda; sest wanna aus rone

istus jubba sarrapu otas maea ees, ja lendas kohhe tupppe laua peale, et omma weikest sõbrutiwa lehitamise ja kraaksumisega wõiks teretada. Agga lapsed tõstsid rõmo kassa, ja ärratasid wannemaid ülesse, hüdes: „Jubba Hans siin!“ Ka Tobri rõmustas selle üle, „Tulle agga sisse!“ hüdis ta temma wastu, astus akna ette, ja sillitas tedda. „Sa leiad külm meie maea luggu hopis teisiti, ja ei nä mitte enam ni lahtid filmi, kui endisel aeal; agga sinna olles meile siiski nifamma armas, kui muidugi, ja ni kaua kui meil endil weel su täis leiba on, pead sinna ka omma jäggu sama. Tulle sisse wanna seltsimees. Sa tulled mo mele endisid parremaid päiwi. Dh, ei need külm enam taggasi tulle! Tulle sõbrake! Ei tea kas se, kes pärrast meid seie maeasse ellama tulles, sulle ilmas jälle middagi annab! Ja kes teab, kes meid waesid endid, kui pea nälgas ja ilma armuta peame ümber hulkuma, sõdab, ja meile warju kurja ilma eest, ja õ-maea annab. Neid sõnnu kuuldes nutsid naene ja lapsed, ja Tobril ennesel ollid filmad wet täis. Kaven nagu tundis ka nattuke omma perrerahwa ahhastussest; ta wähtis nende peale, ja näitis nagu olleks ta sedda teadnud, mis neid nenda kurwaks teeks. Ta

lendas akna pealt laua peäle, watas toas ümberingi, ja wõib kül olla, et ta ka filmaga tundis, et asfi ei olnud nenda kui enne. Sest mittu riista ja tarbe asja pudusid maeas, ja olli nähha, et ta selle ülle, ni kui ka perrerahwa haleda nuttu ülle, kurb olli; ta kraaksus wägga halleda heälega. Sest leiwast mis lapsed temmale andsid, wöttis ta agga pissut, ja kui nad näggid, et ta jälle tahtis ärraminna, teggid nad temmale akna lahti, ja ta lendas ruttu omma teed. Nad ei näinud tedda mitmel päwal enam, ja lapsed ütlesid: „Wist se ei olnud ta mele pärrast meie jures olles, sest ta polnud sugugi rõmus, egga tahtnud süa.“

Se pääw, mil se armuta wõlla taggaajaja jälle olli ähwardanud taggasi tulla, jõudis ikka liggemale. Ilma asjata ollid Tobri palwed, miska ta temma süddant püdis ligutada, et ta maksu aega olleks pitkendanud. Tobri olli ka ennesele mingisuggust tenistust otsinud, agga ei leidnud. Maksu aeg jõudis nüüd kätte, talw läks pääw päwalt külmemaks, lummi süggawamaks, leib kallimaks ja innimeste polest ei leidnud Tobri muud kui külma ja hallastamata meelt omma hädda wastu. Siiski hoidis ta palwes kindla usfuga Jumala pole, ja mae-

nites naest ja lapsi ka sedda tehha. Tõeste olli selle perrekonna usfu katsumine wägga raske, ja ei wõi sepärrast ka ükski sedda immeks panna, kui nende usk wahhete wahhel kippus nõdraks jama. Siiski piddasid nemmad Jumala sõnnast kinni, luggesid sedda sure hõlega, ja leidsid sealt seest ennestele kinnitust. Ühhel õhtul tulli Tobri selle mehhe jurest, kellega tal wõlgu olli, ja sedda ta jälle ueste olli pallumas käinud, raske süddamega taggasi; „Maria!“ ütles ta kuriwa melega omma naesele, kõi on ilma asjata, siin polle abbi lota. Se hallastamata mees ei heida armu. Weel kahheksa päwa tahhab ta odata, agga mitte kauemine. Siis peame meie omma ellu maea mahha jätma. Ma pean ehk wangi hõnõsse, ja teie laiale mõda mailma minnema. Te ommale ja omma seitsme lapsese leiwa kottid kaela, ja walmistage endile keppisid. Si minna wõi teid nüüd ennam aidata.

Nende sõnnadega heitis ta ennast ühte nurka mahha ja pühkis omnad märjad filmad rättiluga. Maene ja lapsed nutsid sure heälega temmaga seltsis, ja pallusid tedda parrem jubba hõmme hakkata minnema, kui et ta otaks risumist. Selsammal filmapilgul hellistati kirrikotornist kella; Kõik perrekond langes põlwili

mahha. Nad andsid ennast palwes sure Jum-
mala holeks, kes kõiges häddas wõib aidata, ja
Tobri hakkas wanna uskliku õppetaja Paul Ger-
hardi laulu pühhasi risti-ellust laulma:

Mis waewab sinno süddant,
Mis ial nõuad ka?
Sell', kes on kõige Issand,
Kõik holeks anna sa,
Kes pilwed, taewa, tuled,
Kõik hästi wallitseb,
Kül iggal aeal tunned,
Et so eest murretseb.

Issesärnanis said nemmad wiimse salmi läbbi
rohkeste kinnituid:

Oh wõtta lõppetada
Kõik meie hädda teal,
Meid nõdraid toetada! —
So helde Issa meel
Hoolt kandku meie pärrast,
Et meie peaseme
Sest kurja ilma käärrast,
Ja taewa lähhäme.

Kui nemmad weel alles laulsid, kuuldi kop-
putamist akna wastu. Kõik ehmatasid ärra, sest
nad mõtlesid: wist on se walli mees seal, kes
ehk weel kurjemat tahhab meile teha ja tulles

ehk, kohhe issa wangi wima. Kopputamine ei
lõppenud; üks lastest kargas üles ja teggi akna
lahki, agga wata: Naakhans olli seal, ja hüp-
pas rõõmsaste tuppa. „Mis tal siis seal nok-
kas on?“ hüüdsid lapsed, „se hülgab ni ken-
naste.“ Agga karen, otsekohhe Tobri pole len-
nates, panni hülgawa asja nokkasi temma kae
peale, kraaksus siis rõõmsaste ja pühkis omma
nokka Tobri põlwele peal puhtaks. Agga Tobri
panni sedda wägga immeks, kui ta näggi, et se
asji ta peus üks kuld sõrmus täis kallid ja suri
kiwiva olli, mis nenda hülgasid, et silmad nende
peale wadates tahtsid kustuda. Kõik tungisid
issa liggi, sõrmust immettellemä. Ükski nende
hulgast ei wõinud arwata, paljo ta wäärt olleks.
Agga Tobri isse mõistis sest ni paljo, et ta
täis rõmo omma naese kaela ümber kinni hakkas,
ja hüdis: „Maria, siit tulles abbi, Jummal
olgu iggaweste tännatud!“ Ta arwas sõrmuse
sadda rubla wäärt ollema, ka emma rõmustas
temmaga, ja lapsed seisid nende ümber, ja õis-
kasid rõmo pärrast. Kõik paitasid ja sillitasid
wanna trui kaarna. Emma piddi temmale kõige
parremat, mis tal weel olli, ette toma; ja se ei
olnud muud, kui leiba ja nattuke lihha kamma-
rat. Agga Hans, kes wägga lahjaks läinud ja

tühhi näitas ollewad, wöttis sedda roga rohkeste ja sure isfuga. „Agga Raakhans!“ ütles issa kaarna wastu, kes laua peal eddasi ja taggasi kõndis, „kelle käest olled sa sedda sõrmust warastanud? Sa olled sedda wistist kussagilt jalla- ja ärrawõtnud ja tood mulle nüüd ühhe asja, mis ma mitte puhta süddamega ennesele ei tohhi piddada.“ Karen ei wõinud küll selle küsümise peale mitte wastata, muud kui teggi agga omma „kraak, kraak,“ paar korda, ja ajas ommad fulled laiali, nagu olleks ta selle peale uhke, et ta nisuggust tükki teinud. „Jah, jah ütles issa weel: „küllap teiesuggusid mehhi tunnukse jo, ei teie holi palju auust; kui teil agga middagi mele järrel on, siis wöttate sedda, ja ei küssi ial lubba selle käest, kelle omma se on. Ei sulle wiist kegi sedda sõrmust polle kinkinud, ja kui sa ka tedda olled leidnud, siis polle ta minnu egga sinnu, waid se on kellegi teise jäggu, kes sedda wiist mitte hea melega polle ärra kautanud. „Maria,“ ütles Tobri, ennast omma naese pole pöördes, sedda sõrmust peame meie jälle taggasi andma, olgu ta selle pärralt tahhes. Üllekohtu läbbi ei pea meie mitte abbi nõudma. Tahhab Jummal meile kaarna läbbi abbi sata, siis jääb meile temma abbi, kui meie agga omma poolt ilma

kawaluseta ning kohtlased olleme. Agga tahhab kurrat meid se läbbi kiusata, siis ei pea temma nõu meie jures mitte korda minnema. Maria õhkas se peale, tundis agga omma mehhe sõnna täieste õige ollewad. Dmmeti lotis ta, et kui sõrmukse perremeeft leitakse, nad ta käest kaunist leidmise palka saaksid, mis läbbi siis omma willetsat maeapiddamise järke wõiksid kohhendada. „Se on muidugi teada, — ütles Tobri, — et se sõrmus meile siis agga õnne toob, kui meie õigust teme.“ Nenda kõnneledes kaddus se õhtu nende käest. Raakhans lasti õue, ja lapsed heitsid maggama; agga Tobri ei wõinud silma kiini panna. Mi pea kui walge sai, läks ta omma ausa õppetaja jure, räkis temmale sedda sõrmukse luggu ja ütles temmale omma nõu, et ta sedda hea melega selle kätte, kes kautanud, tahhaks taggasi anda, agga et ta siiski ei teaks, kuida sedda wõiks teha. Õppetaja kulis sedda kõnnet ja rõmustas mehhe kohtlase mele pärrast, kelle hädda ta küll tundis, ja wöttis sõrmukse omma kätte. Agga kuida panni ta immeks, kui ta seal peal kunninga Tanislaufse kroni ja nimme näggi sisse tikkitud ollewad. Õppetaja andis kohhe sedda asja selgeste ja täieste kunningale teada, ja jubba teisel päwal tulli üks kunninglik

tõld küllasse, õppetajad ja Tobrit kunninglikku kotta wima. Siis wast olli lastel viete suur rõõm, kui nad omma isä nägid se kenna tõlda istuwad ja nelsa kimle hobbusega Warsawi linna sõitwad; ommeti olli nende isä Tobri se asja pärrast nattuke mures; agga kunninga suur isfand, kes ka tõllas istus, kiinitas tedda ja räkis temmale, kuidas kunningas selle asja ülle olli rõmustanud, ja et Tobril kunninga käest suurt armu olleks lota. Raakhans olli ka seks ajaks juhtunud koju tulles, ja piddi nüüd ka kasa minnema. Kui nemmad kunningliku majasse tullid, wöttis neid hea kunningas Tanislaus lahkeste wastu. Tobri sai julgust, ja räkis kõik ilma kartufeta üllesse, mis olli sündinud. Nüüd tulli mõnnelegi mele, et üks karen mittu päwa kunninglikku koja aknate ees olli nähtud ümber lendama. Kunninga ennese mele tulli ka, et ta sel õhtul omma kambri akna lastnud lahti tehha, et tule õhku sisse lasseks käia. — Zeitud sõrmus pandi nüüd laua peale, ja kui innimesed nattuke emale läksid, wöttis wanna waras jälle sedda kallist asja nokka, ja wiis nende rõmeks, kes kõrvalt watasid, omma armsa perremehhe Tobri kätte.

Agga kuidas nüüd Tobri kässi käis? Üks

aasta pärrast sedda sündinud asja seisis küllas temma wanna waese urtsiku assemel uus kenna maea. Põldusid ja heinamaid olli jure ostetud, laut olli lojussid täis; Tobri olli üks neist jõukamatest perremeesest küllas. Agga mis kõigest kõige kennam, olli se: õn ei teinud tedda mitte üllemeelseks; ta ellas Jummalas kartuses, ja aitas mõnda waest temma hädda sees. Ka omma lastest sai ta palju rõmu omma wanna ea sees. Raakhansu iggasüggisene tullemine jäi weel kauaks ajaks rõmu päwaks Tobri perrele.

Noh, armas luggija ehk kuulja, kuidas se kõnne sinno melest õn, saad sa arru, et Isfand ka weel nüüd kaarnate läbbi wõib aidata, ni kui Elia ajal? Sa wangutad ehk kurwa melega pead ja ütled: „ma ollen ka jubba mittu korda häddas olnud, ehk ollen praegugi weel häddas, agga mulle polle Isfand weel ialgi kaarna läbbi abbi saatnud.“ Ommetegi, kui sa nenda ütlesid, siis peaksin ma sind palluma, et sa sedda kõnne weel hoolsamalt tähhele panneksid, ja püaksid isse ennast Tobri kõrwas, ja sinu majapiddamise wiisi ja ellu temma ellu kõrwas läbbi katsuda. Ja et sa õiget otsust sedda ussinamalt kätte saaksid, tahhan ma weel mõnne sõnna senna jure lisfada: „Si iggakord olle kaarnat tarwis,

kõik wõib jo Issand tehha; sest tal on rohke nõu, Ta tõ on hästi nähha, Ta wiis on selge au; agga sest on suur luggu, et inimene usku peab piddama, mitte palwes laisk ollema; ka õnnetuses Issanda tede peale jäma; ja peab ennast agga üksnes Issanda tahtmise järrel lastma aidata. Dns luggu sinuga nenda, siis seisab, kui sa willetsuses olled, kui mitte üks karen, siis ommeti üks Jummal ingel sinu abiks walmis."

Dige lapse armastus.

Üks Preisi=ma pealik, rikkas ja suurt sugu mees, sadeti wõera male nori mehhi otsima, kellel hinnu olleks rahha pärrast kronut tenida. Wimaiks tulli käsk, et ta piddi omma male tagasi minnema, ja ta walmistas ennast tele. Wiimisel õhtul, enne temma ärraminnemist, tulli üks noor mees temma jure, kes pallus ennast ka kronu teniate arrusse üleswõtta. Ta olli pirk ja sirge kehaga ja näu polest kenna; ka näitis ta ausaste kaswatud ja tõssine noor mees ollwad. Agga kui ta pealiku ette astus, wärrises temma ja higgi jooksis möda palgid mahha. Pealik arwas sedda nore põlwe argdufeks ja

küsis, miks ta nenda kardab? „Ma kardan, et teie mind mitte wastu ei wõtta" kostis noor mees, ja wessi jooksis ta filmist. „Miks siis nenda? wastas pealik — sa olled wägga mo mele järrel. Kust tulled sulle nifuggune tühhi kartus?" Noor mees kostis: „Sepärrast, aus pealik, et se käerahha, mis ma pean teie käest nõudma, teie melest wõiks liig palju olla."

„Kui palju sa siis tahhad käerahha?" —

„Ühhe tarwilise hädda asja pärrast peab mul jadda rubla ollema, wähemaga ei aita; ja kui teie sedda rahha mulle ei wõi anda, siis ollen ma kõige õnnetum inimene."

„Sadda rubla on küll palju; agga siiski, et sa mo mele järrel olled, ei tahha ma sedda sulle mitte keelda. Ma lodan, et sa omma tenistus tru olled; siin on rahha ja homme lähhame tele."

Temma maksis need sadda rubla wälja, ja noor mees olli ülewägga rõmus ja tännulik. Temma pallus pealikult lubba, tunni aeaks koju minna, et ommaatega jummalaga jätta. Pealik uskus tedda ta tõssise wiisi pärrast ja andis temmale lubba minna. Ommeti, et ta nore mehhe ollemises middagi isepärralist asja arwas

leidma, läks ta isse fallamahti ta järrele, et saaks nähha, kuhhu ta lähhäks.

Noor mees ruttas otsekohhe joostes liina wangihonesse, kus ta ukse peale kopputas ja siis sisse lasti. Pealik astus ka tassa illufeste ta järrele, ja näggi kōik, mis sündis ja mis pärast noor mees ennast olli ärra münud.

Temma isä olli wangis saea rubla pärrast, mis ta ei jõudnud maksta. Poeg olli selle pärast ettevõtnud, ennast müia ja käerahhaga omma isä wangitornist lahti peasta. Kui ta wangihonesse tulli, astus ta üllewataja ette ja andis sedda rahha temma kätte. Seält ruttas ta isä jure, hakkas temma ümber kaela ja kulutas temmale lahtisamist. Pealik, kes fallaja olli sisse tulnud, astus ka nisammuti wangituppa ja näggi, kuidas wanna auwäärt isä poea käest kinni hakkas ja halleduse pärrast ei wõinud sõnnagi lausuda, waid agga silmawega poea pead kastas, rõmuga tedda õnnistades. Pealikü südda löi halledaks, et nisuggune hea poeg omma wannemaid pididi mahhajätma. Ta astus mõllemate ette ja ütles wanna isäle: „Olge rahhul, ja ilma murreta, minna ei raatsi mitte nisuggust last, kui teie poeg on, omma auwäärt isä kaendlast rahha pärrast ärra kiskuda; ma tahhan teie

rõmu weel kaswatada! Teie poeg on pri! ma kingin teile need sadda rubla ja ei kahhatse mitte selle rahha järrel, mis ni head kasu on saatanud.“ — Isä ja poeg langesid pealiku ette mahha, tedda tännades, ja poeg pallus ennast kasa wõtta ja ütles, et ta ei tahhaks nisugguse hea herrale kogguniste mitte kahju teha. Agga hea süddamega mees ei lastnud sest ennam sõnnagi räkida, waid wõttis mõllemate käest kinni ja wiis neid wangitornist wälja. Pärrast sedda reisis ta omma male, rõõmsa süddamega, teades et ta kaks armastuse wäärt innimest olli rõõmsatanud.

Sir. 3. 6. 7. 8. Kes Isäandad kardab, auustab isä; ta tenib neid kui Isäandad, kes tedda sünnitanud. Auusta omma isä tö ja sõnnaga, et temmast õnnistus so peale tulles. Sest isä õnnistamine kinnitab laste kōjad.

Meie tru Jummal ellab weel.

Pühhapäwa hommikul istusid kord isä ja emma lastega sõma laua jures. Päike paistis kennaaste aknast sisse ja linnufesed taewa al tõstsid rõõmsaste omma heält. Kōik kohhad ümber-

kaudu ollid lilledega kennaaste ehhitud. Wäljas paistis iggal pool Jummal au ja heldus; agga se kōik ei rōmustanud maearahwast mitte. Jōsegi perrenaene, kes muidu ikka lōbbus kōnnedest ja lahke nāust olli, istus tanna norus ja kurwanāuline laua jures, ja tōusis ka wimaks üllesse, ilma et ta middagi olleks sōnud, pühkis pissaraid silmist ja ruttas uksest wälja minnema. Ja se näitas ka tōe polest, nagu olleks kōik õn siit maeast lahkunud. Neg olli kallis, tenistust ei olnud, ja maksud ei wāhhenenud. Maeapiddamine läks aasta aastalt nenda rippakile, et polnud wimaks muud lota, kui kibbedat waesust ja willetsust. Se olli perremees, kes muidu tubli tōteggia ja wisakas maeapiddaja olli, kurwaks ja arraks teinud, et parrema ellujärje lotus aegamisi temma käest lõppes, ja et ta omma murrede al ütles: „Parrem olleks furra, kui ellada.“ Siin ei aitnud ka naese kinnitamine, kes muidu ikka mõistlik ja omma uskus kindel olli, Jummal abbi peale lootma. Mees jäi agga ikka ennam wait ja omma ette murrese.

— Luggia mõtleb: egga se polnud siis immeks panna, et ka naene ta kõrwas omma julgust ja lotust Jssanda abbi peale ärrakautas! Ei mitte, armas luggia, waid naese kurwastusega olli

hopis teine luggu, mis meie warsti siin kuulda same. Kui mees näggi, et ta naenegi jubba kurwaks olli jānud ja pealegi äkkitselt laua jurest ärra ruttas, hakkas ta temma pärrast kartma, läks ta järrele ja wōttis ta käest kinni böldes: „Ma ei lasse sind enne minna, kui sa mulle ütled, mis kurwastus tanna so süddant waewab.“ Naene seisib wāhhe aega waggusi, wimaks õhkas ta raskest ja ütles: „Oh armas mees! mo kurbtus on wägga suur; ma näggin tanna õse unnes, et meie armas Jummal olli ärrafurnud, ja pühhad inglid ollid temma matukselised; sesamma koormab minnu süddant rāngaste.“ „Oh, sinna nõdra usfuline“ ütles mees, „kas sa siis sedda pead tōe asjaks, eks sul nigi paljo weel olle tundmist, et meie Jummal iggawene on, ja ei wōi ärrafurra?“ Naese nāggu lōi rōõmsaks ja lahkeks, mehhe käd omma peusse piggistades ütles ta rōmuga: „Wōi meie Jummal ellab weel?“ Noh, muidugi, kostis mees, kes sellepärast wōib kahhe wahhel olla? Naene hakkas mehhe ümber kaela kinni ja temma silmad ollid lahked, et lotus ja rāhhu Jummal armu peale sealt wäljapaistsid, ja ta ütles: „Kui luggu nenda on, miks meie siis, armas mees, ei loda temma peale omma

willetsufes, mis temmal selgeste teada on, ja mis ilma temmata meie peale ei olle tulnud? Temma on jo meie juukse karwad ärraluggenud, ja ei lasse üht ainust neist ilma ennese tahtmata kadduda! Temma on se, kes lillikefi wälja peal ehhitab, warblasi toidab, lojustele nende sõmist annab ja ka noorte kaarnatele, kes tedda appi hüawad! Neid sõnnu kuuldes läks mehhe süddames luggu äkkitselt teiseks, nagu olleksid somuksed temma waimo silmade pealt mahha langenud ja uskmata mele jä ta süddame ümber ärra sullanud. Eesimest korda, kuu aea pärrast sai ta näggu jälle rõõmsaks. Lõbbusa ja lahke melega pöras ta omma naese pole ja tännas tedda selle karwala õppetuse eest, mis läbbi ta temma usku jälle ärratanud ja lotust Jumala peale kinnitanud, et ta jälle tännusliku süddamega wõis tunnistada:

Ellaw Jummal on mo lotus
Ja mo ainus abbimees;
Tru ja ustaw on ta sõbrus
Jhhu, hinge hädda sees;
Temmast ma ussuga
Pean kinni lõpmata!

Emma armastus.

Neljateistkümnema saea aasta kest aéal, se on nüüd peale nelja saea aasta eest, ollid ükskord Willandima tallopoead ühte nõusse heitnud: karwalusega nende ritride ehk Saksa=ma sõda=meeste peale hakkata, kes seal lossis ehk kantsis ellasid, et neid üsna ärrahukkata. Sest tallopoege kord ja kohhus olli igga aasta ühe seatud aéal kottide sees wilja=maksu senna lossi peale nende issandatele wia, kes sedda kohhut nende peale pannud. Ja sedda puhko piddi se kasso täitmine nende tallopogade kurja nõud aitma korda sata.

Sellepärast ollid nad ette wõtnud, ühhel Toma päwal sures hulkas lossi sisse minna, ja enne sedda igga kotti wilja sisse ühte meest ärrapeita.

Pea astusid abbimehed püsti kottide sisse, kus nende ümber willi, kui küünla rasw wormi sisse tahhi ümber, kallatud sai, meeste kaelte ümber takitud, linnad wot muud rided mässitud, ja kotti suud nenda targaste kinniseotud, et willi mitte meeste suhhu ei jõe, et nad ei sa ärralämmatud ja keif targu nenda seatud, et sest karwalast tembus ei woi kegi arro sada. Kui keif olli nenda walmis ja nisuggused sured kallid kottid reggede peale targu pandud, wennis killawoor lossi pole.

Warfi selle järrele kopputas häkkiste üks wainna emmale kantsi wärrawa tagga ja pallus, ennast sisse laska; agga lossi waht pörrutas tedda kōwwa sõnnadega taggasi. Häddalise healega ja sõrmed ristis kassa ülestöstes pallus ta wägga halledaste, et temmal olla ritridele üht fallajat ja wägga kardetawat pahha asja ülesrääkida.

Wimaks sai wärraw lahti tehtud ja emmale lasti sisse ja üks ritter küsis kohhe, mis asja se siis olla ja mis ta igatseda.

„Oh armas herra,“ wastas eideke wärrisedes hädda ja kartuse pärrast, „teie ollete warfi sure hukkatusse sees! Tahhate mo poeale ello ja armo anda, siis tahhan ma teile keif teada anda.“

„Et rägi siis!“ wastas ritter ruttoga, „ja kui sa tēt kulutad, siis peab sulle sündima, nenda kui sa tahhad.“

Ja selle lubba peale teatas eideke keif sedda tallopoege kurja nõu ja sest wilja=mafsust, kui neist sure pitka ja jämmeda terradest, mis wilja sees kottide kefkpaikas, ja ka omma poeast, mis nifammoti kotti sisse warjule pandud olla.

„Agga, rummal naene,“ wastas se ritier, kellele ta sedda luagu selletas, „kui so jut tässi on, agga kust me' wõime siis sinno poega kätti seest ärratunda?“

Ja emmale selletas ritride ruttus ja selgeste, misfugguse hobbose ree peal temma poeg kotti sees peidetud olla.

„No se on wägga hea!“ ütles ritter, „olle nüüd rahhul, ja ni tõeste kui ma so ees seisan, tahhan ma so poea ello pärrast hea seista, et ta peab keige kahjo eest hoitud sama.“

Ruttoga läks ritter lossi ehk nende üllema jure, ja räkis temmale keif, mis ta olli naese käest kuulnud ja ka temmale tõutanud. Kohhe sai sest eesseiswast häddast keige nende ritridele karmeste ja kähku teada antud, kes seal lossis ellasid; ja kui selle wasto tuggew abbi olli kriibbina krabbina walmis seatud, odati rahhulikult nende wõeraste ehk tallopogade tullemist.

Baewalt olli emmale kussagile kōrwale läinud, kui jubba üks otsata rong hobbusid, kottid reggede peäl ja igga koorma kōrwast astus mees, pitkamisi kantsi pole lihus. Ilma middagist märgu andmata nago ennegi, sai kantsi suur ehk peawärraw lahti tehtud, ja hooiw hobboiste, reggede ja meestega täidetud. Kui wimane koorm jubba sisse ajand olli, sai wärraw illusti tassa kinni ja lukku pandud.

Ilma et kegi mees wõis enne middagi pahha mõista, kargasid kohhe ritrid mõekate, pikide ja

keige mu sõea riistadega iggast uksest wälja nende meeste peäle, kes wilja tonud, löid neid mahha ja pistsid keik wilja kottid iggast küljest oddadega läbbi. Seal ei aitnud kegi appi karjamine egga nende waeste wangide hallastuse ja armu pallumine. Keik said hirmust ja kolledat otsa — surma. Mitte ükski ei peasnud ärrapöggene; — agga selle ausa emma poeg, kes sedda suurt head nende ritridele teinud, sai kahjuta kottist kui mõet tuppest wälja tõmmatud ja ilma mingi häddata lahti ja koeu lastud, kes wärrisedes hirmo ja rõmo pärrast nenda lippates koju pole ruttas, et teine kõrre teist ei kuulnud.

Agga selle hirmsa kurja tembo pärrast piddid Willandi tallopoead igga aasta just Toma päwal weel peale sedda jure ühte uut maksu õiguse pärrast, lossi peale wima, et nad sekord nenda tormid ja rummalad olnud.

Kas nüüd teate, mikspärrast linna kohto herrad ja wallitsejad Toma päwa peawad?
